

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

49. His diebus Anglicu[m] Triremibus Turcis dimicantes igne[m] pulveri
iniecerunt seque in mare commiserunt, cum magno triremium damno,
quæsierunt tunc à me, an hoc facere licitum fuerit Christianis? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

ciant) partim ipsos milites, partim verò incolas boni publici causa, aliqua incommoda tolerare necesse est. Contingere etiam potest, vt etiam maximè belli Dux supremus disciplinam militarem seruari cupiat, non tamen possit: quia milites, eorumque Capitanei secessionem ad aduersarios apertè cogitant, si cum supplicij seueritate à prædiis omnino arceantur: quo casu interdum, minora eiusmodi mala permitti, & ab incolis æquanimitè perferri debent, vt grauiora vitentur incommoda; modò talia pericula reuera subsint, & non vana excusatione prætendantur.

3. Accedit, quod ad stipendij solutionem attinet, etiam consuetudinem spectandam esse. Nam in quibusdam Regionibus mos est, vt milites in partem stipendij sui pannum accipere cogantur, eo pretio auctiore, quo Mercatores feceratores Principi venderunt. Plerisque verò locis consuetum, est vt trium vel quatuor plerumque mensium stipendia militibus ferantur, fortasse ob eam causam, vt dum hanc debitam sibi pecuniam apud Ducem quasi depositam habent, à fuga & secessionem retrahantur: quòd si autem ex Militibus aliqui moriantur, hæredibus eorum nil soluitur. Sin autem dimisso militum fiat, excusati debiti ipsi stipendij detrahatur, tanquam in pernam, quia multas contra Ducis voluntatem rapinas abegerint, esto multi eorum hac in re innocentes sint. Hæc & similia interdum probabiliter excusantur; vt saltem à Confessariis tanquam manifestè iniusta damnari non possint, partim ob necessitatis rationem, quia pecunia non sufficiunt ad bellum necessarium gerendum, vel continuandum: quare priuata militum iactura posthabetur bono publico: partim quia Milites, dum militia nomen dant, scientes huiusmodi consuetudinem, sponte in eam consentite videntur.

RESOL. XLIX.

His diebus Angli cum triremibus Turcis demicantes ignem pulueri iniecerunt, seque in mari commiserunt, cum magno triremium danno, quæserunt tunc à me, an hoc facere licitum fuerit Christianis? Ex part. 5. tractat. 4. Ref. 26.

Sup. hoc in §. 1. A firmatiuè videtur respondendum ex Syluio in 2. 2. quæst. 64. art. 5. ad 4. Marchantio in resol. pastor. ad Decalog. cap. 5. quæst. 8. cas. 4. & Lessio in lib. 2. capit. 9. dub. 6. numer. 34. vbi sic ait. Excusari possunt nostri milites & socij navales, qui sæpe fortissimè cum hæreticis prælio nauali demicantes cum iam vident nauim in potestatem hostium venturam, communi consensu ignem pulueri iniiciunt, & se mari committunt, ne ipsi & nauis veniant in hostium potestatem; non enim intendunt sui interitum, sed ne hostis nauis cum publico damno potiat, & vt se ipsos si qua ratione possint, morti certissimè ab hoste inferendæ eripiant. Ita ille, & post illum Malderus in 2. 2. tract. 3. cap. 1. dub. 19. sic asserens. Quando nauis ab hoste esset occupanda, & qui insunt occidendi, possunt ei ignem iniicere, & ipsi in mare desilire, ceniebunt enim non tam sibi inferre, quàm fugere mortem.

2. Sed his non obstantibus ad casum propositum negatiuè ego respondi, quia DD. citati supponunt milites esse necessariò occidendos ab hostibus, quod in nostro casu non accidit, imò contrarium moraliter certum est, nam Barbari illi prædantur, vt postea captiuos vendant, vel vt se ipsos redimant. Adde quòd Iacobus Gordonus in Theolog. moral. tom. 1. lib. 5.

quæst. 4. cap. 1. §. 2. numer. 4. absolutè dubitat de illo casu, an sit licitus: & Syluius vbi supra, docet esse illicitum, si in nauis manerent, quia id esset directè vel se occidere.

RESOL. L.

An Ducibus, & Militibus super naues Indicas, quæ vulgo dicuntur la Flota, quando aliter nauis hostium effugere non possint, licitum sit ignem adhibere, vt ipsi, & naues absumantur? Ex part. 6. tractat. 7. Ref. 2. Ref. 48.

§. 1. Negatiuè respondent communitè ex Dico Thoma in 2. 2. quæst. 64. art. 5. quia contra propriam inclinationem, & charitatem propriam est seipsum occidere: & quia ad solum Deum pertinet iudicium mortis & vite.

2. Sed nouissimè affirmatiuam sententiam probabilem putat Facundez in præceptis Decalog. tom. 1. lib. 5. cap. 1. numer. 14. in fine. & ponit duos casus, quando iam sunt nauis oppleta hostium multitudinè, contra quam nostri præualere non possunt; vel quando sunt tam magna multitudo hostium nauium circumuentæ, vt euadere nequaquam possint. Probat verò hanc sententiam prinò. Quia humani Duces non intendunt se perimere directè & posituè, sed pro bono communi & auctoritate sui Regis directè intendunt euenire hostem, contra quem iustum bellum gerunt, illumque priuare ea præda ne postea fiat insolentior; licet comitantè & per accidens propriam mortem ipso facto sibi inferant, ipsi enim bene optassent, se saluis hostes perditos, si possent. Secundo quia potest quis ignem iniicere pulueri tormentario ad toto æquandam hostium arcem, etsi sciat se momento disti pandum fore: neque enim ipse propriè se interimit, sed ignis impetus & arcis ruina illius interitum afferunt, cui se ob iustissimam causam exponit: non secus ac is, qui se volanti telo obicit, vt vitam Principis tueatur, quæ res in bellis penè est quotidiana; alioquin non esset licitum militibus cum periculo vitæ suscipere curas & mœnia hostilia: quare si illi excusantur, cur non etiam excusabuntur nostri milites, sociique maritimi, qui strenuè cum hæreticis demicantes, cum iam vident nauim in potestatem hostium deuenturam, communi consensu ignem pulueri iniiciunt, & se mari committunt; ne & ipsi & nauis veniant in hostium potestatem! non enim intendunt suum interitum, sed ne hostes publico Reipublicæ Christianæ damno potiantur. Tertio, quia certissimum est in materia de bello, posse illos, qui patriam in bello iusto defendunt, quando certum vident interitum, & eum aliter euadere non possunt, excogitare, & aggredi facinus aliquod, quòd sit patriæ suæ salutis, & hostibus detrimentum, & etiam si mors inde sibi certissimè obueniat, vt docet Victoria in relect. de homicid. ad vltimum. Arragonius in 2. 2. quæst. 62. tractat. 1. de dominio vite, conclus. 1. quæst. 64. art. 1. Valentia rom. 3. disputat. 5. quæst. 8. punct. 2. in fine. Ludouicus Lopez 1. part. instruat. cap. 6. quod patet in facto Samsonis Indicum, 16. qui templi columnas euerit, quo moriens plures hostes perimeret, quàm viuens: nam licet D. Augustinus lib. contra secundam Epistolam Gaudenij, asserat Samsonem id fecisse præmouente Deo, & sic obedientem fuisse Spiritui diuino: tamen abique ea præmouitione id poterat Samson efficere intuitu debilitatis hostes, quos effugere non poterat, vt docent Sardi in Clari Regia, lib. 7. c. 9. n. 9. Lessius tom. 1. de iust. lib. 2.